

La clau

Arriben amb bales, matxets o bidons de gasolina. Són soldats i milicians que violen les dones, decapiten els nens, tanquen i cremen els homes. Els relats de les atrocitats comeses contra la minoria rohingya a Birmània es multipliquen en boca de diferents testimonis a l'estat de Rakhina, fronterer amb Bangla Desh.

L'Exèrcit acusa els rebels rohingya de ser els autors d'aquestes salvatjades. L'ONU ho posa en dubte. Tot és difícil de verificar perquè l'Exèrcit té segellat Rakhina. Només una realitat, o dues: les columnes de refugiats que des del 25 d'agost han travessat la frontera cap al paupèrrim Bangla Desh (ja són 150.000), i les imatges de satèl·lit que ensenyen

Els nostres ídols de cartró

MARTA LÓPEZ

localitats reduïdes a cendres i cadàvers apilats a les ribes dels rius. Terra arrasada.

I seguim sense saber qui són els rohingya i per què pateixen des de

fa anys aquesta horrible persecució. Birmània... quin país més llunyà! Però també era llunyana **Aung San Suu Kyi** quan la seva fotografia omplia els concerts d'U2 amb milers de cares de cartró i el públic entonava el *Walk on* que li va dedicar **Bono**.

Símbol de resistència

Suu Kyi, sota arrest domiciliari durant 15 anys, va ser un símbol de la lluita per la democràcia a Birmània, motiu pel qual va rebre el Nobel de la pau el 1991. El seu compromís la va portar a no abandonar mai el seu país, ni quan el seu marit agonitzava de càncer i va morir sol, ni per veure créixer els seus fills al Regne Unit.

La setmana passada, la líder birmana va trencar un llarg silenci so-

bre els rohingya per denunciar un «iceberg de desinformació» sobre aquesta crisi ja humanitària. ¿Aquest és el preu que ha de pagar per seguir al capdavant del país quan gairebé no té cap influència sobre l'Exèrcit? Un preu massa alt per a algú que va plantar tanta cara als generals i que conserva intacta l'autoritat moral.

Centenars de milers de persones de tot el món han posat en marxa una recollida de firmes perquè se li retiri el Nobel (¿a quants més s'hauria de treure de la llista?). També convidria preguntar-se amb quina frivolitat ens rendim també nosaltres als ídols de consum ràpid. Ídols de cartró.

@mmartatop

Les emocions

Contra la prudència

Quan els teus germans tenen vuit i deu anys més que tu, i ets la petita de la família i tothom al teu voltant són adults intentant parlar de coses que, en principi, a una nena com tu no li haurien d'interessar, aprens a passar desapercibuda, valores la discreció i la prudència és la teva gran aliada. Quan deixes de ser una nena en sobretalles de persones grans i et converteixes en part activa del que passa al teu voltant, ja no tens per què amagar-te i camuflar-te, els teus dots felins i observadors són virtuts però no pura supervivència. Però és difícil renunciar a aquesta mirada i a la passivitat en les circumstàncies. La vergonya i el pudor adult amb els anys se sumen a la invisibilitat i aquí la tenim, una dona que sovint no sap com actuar en circumstàncies purament adultes, de les quals volia participar fa uns anys i que ara li venen grosses.

La prudència, la delicadesa, el que sempre he considerat sentit comú i bona educació et poden mantenir al marge de les situacions complicades, en què un excés de pudor i respecte t'allunyen a anys llum dels problemes dels altres. Els problemes de debò, els que no tenen solució. Durant anys vaig ser incapaç de dir-li a la meua germana que l'estimava, fins que em vaig adonar que escrivint les coses em sentia molt més segura, i ja no tenia per què quedar-me amb coses pendents que es podien evitar.

QUAN una persona pròxima, no un familiar, no una amistat íntima però sí pròxima està patint, el cap et demana que no siguis indiscret, vols ser considerat i generós, però no una curiosa; de manera que t'allunyes, mantens la distància necessària entre l'espai que consideres adequat i la teva preocupació.

Bé, aquesta prudència, amb el temps, passa factura. Fins i tot escrivint aquestes línies, per voler ser massa respectuosa i no parlar amb claredat per pudor, estic sent una mica rebuscada. Contra la prudència volia escriure, la que t'allunya de les persones que estan patint, que estan emmalaltint, que estan morint, a qui ja no els podràs dir que sí, per descomptat, que t'importaven. ≡

Un dret bàsic

La vivenda també afecta la salut

Les condicions de l'habitatge familiar i el risc de perdre'l condicionen la qualitat de vida

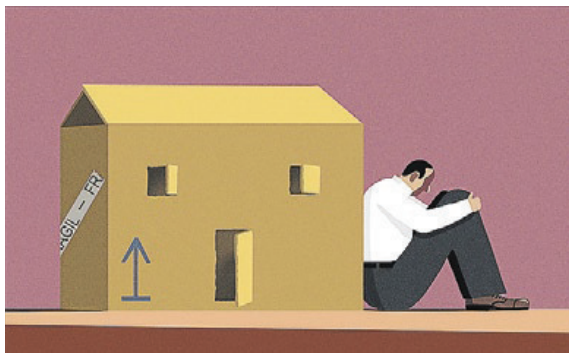
CARME BORRELL

La vivenda és un dels factors que estan relacionats amb la salut de la població i, per tant, elements com les condicions físiques o l'accés a una llar són importants en la salut pública. L'accés a un habitatge adequat es reconeix expressament a la Declaració Universal de Drets Humans, ja que tota persona ha de tenir dret a un nivell de vida que garanteixi salut i benestar, independentment de la seva situació.

La relació entre vivenda i salut es pot explicar a través de diferents dimensions: els aspectes econòmics i legals, que són d'una gran importància i es relacionen amb l'accés i la seguretat en la tinença de la vivenda i, per tant, amb el risc de perdre-la. En segon lloc, el significat emocional i social que les persones donen a la seva llar. Les condicions físiques de l'habitatge i l'entorn físic i social del barri de residència serien dos aspectes finals també clau. Però convé saber que la situació econòmica del país, les polítiques que fomenten l'Estat del benestar, així com el mercat i les polítiques d'habitatge són condicionants també de la relació entre la vivenda i la salut.

HI HA ABUNDANT bibliografia científica que relaciona la inseguretat de l'habitatge per causes econòmiques amb la salut. El risc de perdre la casa per causes econòmiques és un problema a Espanya,

LEONARD BEARD

sobretot des de l'inici de la crisi el 2008, quan milers d'unitats de convivència van tenir dificultats per fer front al cost de la hipoteca o el lloguer, moltes d'elles fins a l'extrem de viure un desallotjament. Una revisió recent feta pel nostre grup d'investigació de l'Agència de Salut Pública de Barcelona mostra com el fet de viure en risc de desallotjament té importants efectes en la salut mental i física de les persones (en malalties cròniques, hipertensió, etcètera). A més, sabem que les persones sense casa sovint presenten problemes de salut mental i física i un consum més alt d'alcohol i altres drogues.

Respecte al significat emocional de la llar, s'ha d'assenyalar que un espai percebut com a segur, íntim i habitable proporciona uns grans beneficis psicosocials. Representa un refugi protegit del món exterior, permet el desenvolupament d'un sentit de la identitat i vincle i proporciona un espai per ser un mateix.

Les condicions físiques de la vi-

venta també han sigut relacionades amb la salut de les persones. Per exemple, la qualitat de l'aire interior, les temperatures extremes (fred o calor) i la pols es vinculen amb malalties respiratòries; el soroll exterior –que pot estar relacionat amb la salut mental–, o els factors que influeixen en les lesions domèstiques. De totes maneres, les

Un espai percebut com a segur i habitable proporciona grans beneficis psicosocials

condicions de l'habitatge varien de manera important per territoris, ja que en nuclis o barris marginals d'alguns països sovint no hi ha uns elements mínims d'habitabilitat i accés a aigua potable o serveis. S'ha vist com alguns indicadors de salut són més deficients en aquests barris: augmenten la mortalitat infantil, les malalties infeccioses i les

malalties transmeses per insectes o altres animals, però també són destacables les lesions per accident i per violència, sense oblidar que en aquests barris es genera pitjor salut mental i augmenten les malalties respiratòries.

LES CONDICIONS físiques i socials del barri són importants condicionants de la salut. Així, els barris que tenen una adequada planificació urbanística, amb espais verds on es pot caminar i amb uns serveis públics adequats, són més saludables. També mostren millors indicadors de salut els barris on es fomenten la interacció i les xarxes de cooperació entre les persones. Actualment són factors de més qualitat de vida la proximitat a zones verdes o espais oberts respecte al domicili, l'accés a serveis públics, així com les facilitats i la seguretat per al desplaçament a peu o si hi ha necessitats especials de mobilitat.

Finalment, s'ha de mencionar que l'habitatge té el potencial de reduir o augmentar les desigualtats en salut (diferències de salut entre les persones que pertanyen a diferents classes socials), però sovint són les persones més desafavorides socioeconòmicament les que presenten més problemes relacionats amb la vivenda i amb la salut. Tant les polítiques d'Estat de benestar com les polítiques d'habitatge poden ajudar a revertir aquesta situació millorant aspectes com la seguretat de la tinença de la vivenda i la promoció d'habitatges més assequibles i amb condicions físiques que els fan més habitables. ≡

Doctora en Salut Pública.